

SMA MoKaDo AS
Postboks 500
8601 MO I RANA

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Besøksadresse: Strømsveien 96

Telefon: 22 57 34 00
Telefaks: 22 67 67 06
E-post: postmottak@sft.no
Internett: www.sft.no

Dato: 08.03.2007
Vår ref.: 2003/408 408/75-052
Deres ref.: Pål Høsøyen/Anders Bergvik
Saksbehandler: Bente Sleire, telefon: 22573559

**Støvsituasjonen i Mo i Rana;
Pålegg om å redusere produksjonen med minimum 20 % ved forhøyede
svevestøvkonsentrasjoner i omgivelsene.**

SFT pålegger bedriften å redusere produksjonen med minimum 20 % ved forhøyede svevestøvkonsentrasjoner i omgivelsene. Hensikten med pålegget er å begrense antall overskridelser av døgnmiddelgrensen for støv (PM10) på $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som er fastsatt i forurensningsforskriftens kapittel 7. Pålegget gis med hjemmel i forurensningslovens § 7 fjerde ledd og kan påklages til Miljøverndepartementet innen 3 uker. SFT ber om at bedriften innen 10.06.2007 redegjør for hvordan pålegget er fulgt opp og hvilken effekt pålegget synes å ha gitt for støvnivået i omgivelsene.

Vi viser til Deres brev av 27.02.07, samt tidligere korrespondanse vedrørende støvutslipp fra bedriften og støvsituasjonen i Mo i Rana.

Bakgrunn for saken

Forurensningsforskriftens kapittel 7 om lokal luftkvalitet fastsetter en døgnmiddelgrense for støv målt som PM10 på $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Denne grenseverdien kan overskrides inntil 35 ganger pr. år. I Mo i Rana ble det påvist 90 overskridelser av døgnmiddelgrensen for støv i 2006.

Forskriften fastsetter også en årsmiddelgrense for støv på $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Årsmiddelverdien for 2006 i Mo i Rana ble målt til $36,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$, som er meget høyt i nasjonal sammenheng.

Ved fare for overskridelser av grenseverdier i forskriften har de som er ansvarlige for forurensningen en selvstendig plikt til å iverksette utslippsreducerende tiltak. Forurensningsmyndigheten har også et ansvar for å påse at forskriftsbestemmelsene overholdes, og kan om nødvendig også gi pålegg om utslippsreducerende tiltak med hjemmel i forurensningsloven.

SFT er kjent med at bedriftene i Mo Industripark (MIP) har gjennomført utslippsreducerende tiltak på eget initiativ med sikte på å redusere støvproblemene i omgivelsene. SFT har også gitt bedriftene pålegg om å gjennomføre slike tiltak så raskt som mulig, samt å dekke kostnader til gjennomføring av videre undersøkelser omkring støvproblematikken.

SFT har videre varslet de tre bedriftene Celsa Armeringsstål AS, SMA MOKADO AS og Fesil Rana Metall AS om at disse ville bli pålagt å redusere produksjonen med 20 % ved fare for overskridelser av døgnmiddelgrensen.

Bedriftens tilbakemelding på varsel om produksjonsbegrensninger

SMA Mokado kommenterte varselet i brev av 27.02.07. Bedriften aksepterer å bidra til finansiering av videre undersøkelser av svevestøvsituasjonen i tråd med den plan Molab har utarbeidet. Det forutsettes at bedriftens bidrag skal stå i rimelig forhold til bedriftens andel av de samlede støvutslipp i Mo i Rana.

Det vises også til at mange bedrifter innen industriparken har gjennomført eller planlagt kortsiktige tiltak for å forbedre støvsituasjonen. Bedriften har redegjort for sine egne tiltak i brev av 29.11.2006.

Bedriften motsetter seg imidlertid at det blir stilt krav om 20 % reduksjon av produksjonen ved forhøyede svevestøvkonsentrasjoner. Bedriften vil ikke godta at det legges begrensninger på produksjonsnivået så lenge det ikke kan fastslås at det er støv fra SMA Mokados utslipp som bidrar i målingene på Gruben og Moheia. Produksjonen ved SMA Mokado er dessuten kontinuerlig, uten støtutslipp, mens det forekommer høye timesmidler ved målestasjonene som ikke kan forklares på bakgrunn av jevn produksjon mener bedriften. Videre viser bedriften til sine planer om å installere filteranlegg, som vil redusere utslippene av støv med 90-95 % fra det kommer i drift helt i slutten av 2007.

SFTs vurdering av støvsituasjonen

Det er i løpet av januar og februar i år registrert 17 overskridelser av døgnmiddelgrensen på $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ på målestasjonen på Moheia. I samme periode i 2005 og 2006 ble det til sammen-ligning registrert henholdsvis 22 og 24 overskridelser samme sted. Dette kan tyde på at forholdene har forbedret seg noe, men det er likevel stor sannsynlighet for at antall overskridelser vil bli større enn 35 for år 2007 som helhet dersom det ikke iverksettes ytterligere tiltak.

SFT konstaterer derfor at de tiltakene som hittil er gjennomført ved bedriftene i MIP ikke har hatt tilstrekkelig effekt på støvnivået i omgivelsene. SFT konstaterer ellers at bedriftene synes å ha gjennomført de fleste kortsiktige tiltakene som det er mulig å gjøre uten større investeringer og ombygginger. SMA Mokado skal investere i filteranlegg som vil redusere støvutslippene med 90-95 %. Investeringen gir imidlertid ingen resultater før november i år, og SFT ønsker å treffe tiltak som kan få ned antall overskridelser av døgnmiddelgrensene på målestasjonene før den tid. I denne situasjonen ser SFT det som nødvendig å pålegge bedriftene med størst støvutslipp å redusere produksjonen når det oppstår fare for overskridelser av døgnmiddelgrensen på $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

SMA Mokado skriver at målinger av støvutslippene i 2006 viser at nivået ligger på 50-60 % av grensen i tillatelsen. Med en driftstid på 90 % innebærer dette et utslippsnivå på mellom ca. 79 og 95 tonn årlig. Dette er fortsatt et betydelig utslipp, selv om nivået dermed er redusert en del fra 165,7 tonn som ble rapportert i 2005.

Videre viser bedriften til målinger av prosessutslippene som viser at 90 % av utslippet fra bedriften er partikler større enn PM10. Verken SFT eller bedriftene vet hvordan partikkelfordelingen er på målestasjonene før karakteriseringsprosjektet er gjennomført. SFT forholder seg derfor til størrelsen på støvutslippet uavhengig av partikkelstørrelse.

SMA Mokado har tillatelse fra SFT, og denne er overholdt slik bedriften presiserer i brev av 27.02.07. Tillatelsen er bl.a. gitt på bakgrunn av bedriftens teknologiske utgangspunkt, BAT, nasjonale reduksjonsmål for enkeltkomponenter og hensynet til lokalmiljøet. Lokalt er det imidlertid flere bedrifter som bidrar til å skape et forurensningsproblem i forhold til utslipp av støv. Siden totalutslippene av støv fra området for tiden er for høye så kreves det særskilt oppfølging av akkurat dette punktet fra SFT sin side. Selv om tillatelsen er overholdt, så ble forskrift om lokal luftkvalitet brutt i 2006, og det er fare for gjentakelse i 2007. I punkt 2.4 i bedriftens tillatelse heter det blant annet at bedriften plikter å redusere driften dersom spesielle forhold tilsier at dette er nødvendig.

Folkehelseinstituttet har nylig vurdert helsemessige aspekter ved de høye svevestøvnivåene i Mo i Rana (jf rapport av 16.02.07), og konkludert med at disse kan ha negative helsevirkninger for mottakelige grupper som barn, eldre og personer med luftveislidelser eller hjerte/karsykdommer. Folkehelseinstituttet støtter derfor at SFT setter i verk tiltak for å redusere utslippene ytterligere.

Folkehelseinstituttet presiserer ellers at det ved fastsettelsen av grenseverdier i forurensningsforskriftens kapittel 7 er tatt økonomiske og tekniske hensyn og at disse således ikke bare er basert på viten om helseskader ved eksponering for svevestøv. SFTs og Folkehelseinstituttets anbefalte luftkvalitetskriterier, som baserer seg kun på helsefaglig viten, ligger på $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som døgnmiddel for PM10 og $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ som døgnmiddel for PM2,5 (uten overskridelser). På litt sikt må det etter SFTs vurdering være en målsetting at disse kriteriene overholdes i Mo i Rana.

Pålegg om produksjonsbegrensninger i perioder med høye svevestøvkonsentrasjoner i omgivelsene.

SFT har vurdert bedriftens innvendinger mot et pålegg om å begrense produksjonene ved høye svevestøvnivåer i omgivelsene. Tatt i betraktning at det fremdeles forekommer hyppige overskridelser av døgnmiddelgrensen for PM10, og at det ikke er identifisert ytterligere tiltak ved bedriftene som på kort sikt forventes å gi tilstrekkelig store utslippsreduksjoner, vurderer SFT det likevel som nødvendig å gi følgende pålegg:

Bedriften skal ved begynnelsen av hvert skift kontrollere resultatet av luftkvalitetsovervåkingen i Mo i Rana. Dersom gjennomsnittlig svevestøvkonsentrasjon på en av målestasjonene over de 8 foregående timene det foreligger måleresultat for overstiger 50 µg/m³, skal produksjonen umiddelbart reduseres med minst 20 %. Produksjonen kan ved begynnelsen av neste skift økes til normalt nivå dersom gjennomsnittlig støvkonsentrasjon over de siste 8 timer er redusert til under 50 µg/m³.

Med normalt nivå på produksjonen menes det produksjonsnivået bedriften har hatt hittil i 2007.

Pålegget er identisk med det som ble varslet i SFTs brev av 14.02.07. Tilsvarende pålegg gis til Celsa Armeringsstål AS og Fesil Rana Metall AS.

Pålegget er utformet slik at bedriften får en selvstendig plikt til å holde seg fortløpende orientert om svevestøvkonsentrasjonen i omgivelsene og på eget initiativ iverksette produksjonsbegrensningen når den definerte terskelverdien overskrides. Det forutsettes at bedriften etablerer interne rutiner for å følge opp pålegget, slik at de nødvendige tiltakene kan gjennomføres umiddelbart når støvsituasjonen i omgivelsene krever det. SFT er kjent med at det ved å installere en ekstra datalogger i tilknytning til målestasjonen vil kunne være mulig å få måledata overført direkte til den enkelte bedrift. Dette vil gi bedriftene tilgang til mer oppdaterte måledata enn i dag og vil også kunne forenkle beregningen av eksempelvis 8-timers middelerdi for støv. SFT ber om at bedriftene vurderer å gå sammen om å anskaffe en slik datalogger.

Det forutsettes videre at bedriften fører en detaljert logg over produksjonsnivået, samt andre aktiviteter som kan ha betydning for utslippene, slik at denne i etterkant kan brukes i forbindelse med vurdering av resultatene av luftkvalitetsmålingene på Gruben og Moheia og resultatene av de undersøkelsene som Molab nå skal starte opp for å kartlegge utslippskilder.

Det må påregnes at forurensningsmyndigheten vil kunne følge opp pålegget gjennom tilsynsbesøk ved bedriften.

SFT legger til grunn for pålegget at redusert produksjon vil medføre en redusert støvbelastning i bedriftens omgivelser. SFT er innforstått med at sammenhengen mellom bedriftens produksjonsnivå og svevestøvkonsentrasjonen ikke kan kvantifiseres på forhånd, bl.a. fordi støvsituasjonen i området er kompleks med mange bidragsyttere og ulike spredningsmønstre.

SFT vil derfor følge situasjonen nøye og fortløpende vurdere om påleggene til de tre bedriftene gir den forventede effekten og om det er behov for å endre kravene. Andre virksomheter i MIP med betydelige støvutslipp vil også kunne bli pålagt produksjonsbegrensninger dersom dette vurderes som nødvendig.

SFT tar sikte på å få gjort en første samlet evaluering av effekten av påleggene før sommerferien i år.

SFT ber derfor om at SMA Mokado innen 01.06.07 rapporterer til SFT hvordan pålegget om produksjonsbegrensninger har blitt fulgt opp og samtidig redegjør for hvilken effekt pålegget synes å ha hatt for støvnivået i omgivelsene. Det forutsettes at bedriften i denne forbindelse innhenter måleresultater fra luftovervåkingsprogrammet og sammenholder disse med egen virksomhet i den aktuelle tidsperioden. SFT vil be om tilsvarende rapporter fra de andre bedriftene som berøres av pålegg om produksjonsbegrensninger.

På grunnlag av de mottatte utredningene, vil SFT kunne endre pålegget om produksjonsbegrensninger.

Hjemmelsgrunnlag og klagerett

Pålegget om å redusere produksjonen eller stanse støvende aktiviteter utendørs gis med hjemmel i forurensningslovens § 7 fjerde ledd.

Vedtaket kan påklages til Miljøverndepartementet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til SFT.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. SFT eller Miljøverndepartementet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Harald Sørby (e.f.)
seksjonssjef

Bente Sleire
senioringeniør

Kopi til: Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernavdelingen, Moloveien 10, 8003 Bodø
Rana kommune, Postboks 173, 8601 Mo i Rana